

NYHETER

110 kan miste jobben

all krise for smelteverkene, Elkem stopper Thamshavn

ÅGE WINGE

ENNE UKA ble det kjent at Elkem vil fjerne 120 årsverk Sauda Smelteverk, prosjonen går for halv ma-

beordrer de full stans permitteringer ved mshavn Verk i Orkanger-Trøndelag.

etter det Klassekampen ner til vil omlag 100 av 10 ansatte bli permit-

De resterende skal drevet vedlikehold.

første omgang skal ver-som produserer ferro-sim, stanses i 20 uker.

etter det Klassekam-vet, er Elkem-ledelsen tilt på e kan ta at-ig lengr før verket es opp igjen. Det er ing-ys i tunnelen for denne n av metallproduksjo-markedet for silisium falt helt sammen.

hele går satt ledelsen Thamshavn i møter de tilli gte, ingen i går ettermiddag til-gelig for kommentar.

Sju verk truet

nshavn Verk er en nesteinsbedrift i Or-ger. Permisjonene vil f-oringvirkninger i det lokalsamfunnet sær for dheim. For en måned i skrev Klassekampen i norske verk var truet edlegging. Thamshavn ti av disse.

annet Elkem-verk på denne lista var Fiskaa ved Kristiansand. I fjor vedtok Elkem å legge ned Meraker Smelteverk, som er ett av Elkems 13 verk.

Alvorlig krise

Innenfor den såkalte Fesilgruppen er det for tida stans og permitteringer ved Rana Metall. Hafslund skal stanses i nær framtid og Holla Smelteverk i Trøndelag er farlig nær stupet, det gjelder også Finnjord smelteverk i Troms.

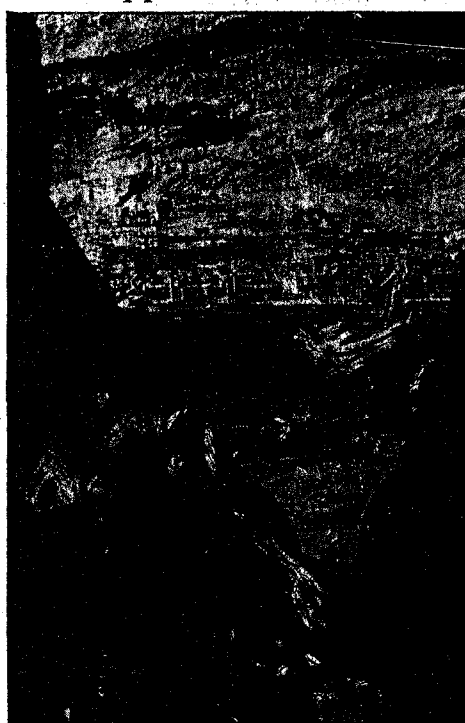
Norsk metallurgisk industri, etter oljen valuta-sker nummer én, er inne i sin til nå dyreste krise. Årsaken er lav etterspørsel på verdensmarkedet og dumpingpriser på metall fra Øst-Europeiske verk.

De største tapene har Elkem med en halv milliard på minusida i fjor.

Klassekampen har tidligere avdekket at Hydro Aluminium har gjort betydelige oppkjøp av Øst-Europeisk metall for eget lager – det er billigere enn å produsere sjøl. Dette sier noe om prisene på verdensmarkedet akkurat nå.

Frykten for færre arbeidsplasser skyldes også Stortingsproposisjon 104 som går ut på at kraftkon-traktene knyttes opp til produksjonen på hvert enkelt verk, men disponeres av konsernet.

Dette gjør at Hydro og Elkem nesten fritt kan sjonglere med den billige



På en uke har Elkem besluttet å permittere 120 ansatte ved Sauda Smelteverk (bildet) og omlag 100 ansatte ved Thamshavn Verk. Det er full krise i smelteverksindustrien. Flere verk planlegger stans. (Foto: Bernt Eldø)

arminfeksjoner på frammarsj

JETIL BRAGLI
LSTADHEIM

ORLIGE mage- og smittesjoner er på fram-marsj i Oslo. Nå roper mil-len varsko.

ksjon f epidemiske ommer i nærket en økning av tilfeller av orlige mage- og tarm-sjoner. De to er bakte-dysenteri og tyfoidfe-Osloborgerne bringer sett smitten med seg iser i utlåt.

Det er s ånn til å på vakt, fordi bakteri-senteri er en av de smittsomme mage- og nfeksjonene vi kjen- og tyfoidfeber er en sykdom som kan ende med døden hvis den ikke blir behandlet, skriver overlege Olaf Scheel i Miljø & Helse som Etat for miljørettet hel-severn – miljøsetaten – gir ut.

I fjor registrerte epide-misk seksjon hele 17 tilfeller av tyfoidfeber i løpet av to og en halv måned. Siden 1988 har det vært en fire-fem dobling av tilfellene. De fleste blir smittet i Asia. Svært mange er fast bosatte innvandrere i Norge som reiser på besøk til sitt gamle hjemland.

– Fastboende innvandre-re i Norge har en helt annen reise måte enn nordmenn. De besøker familie og ven-

ner og bor slik de bodde før de flyttet, men etter mange år i Norge har de mistet motstandskraft, forteller avelingsoverlege Rodolfo Espinoza ved miljøsetaten.

Turisme

– Det er også en betydelig økning av antallet tilfeller mage- og tarminfeksjoner blant nordmenn som reiser på ferie i utlandet. De fleste tilfellene av bakteriell dy-senteri kommer med vanli-ge turistreiseende.

De viktigste forholdere-glene ved reiser i utlandet er å kjøpe vann på flaske, være varsom med kjøtt- og gatekjøkkenmat, spiste kokt eller godt stekt mat og

ikke glemme normal hygie-ne.

Epidemisk seksjon mot-tok i fjor hele 1850 melding-er om sykdommer. Knappt halvparten av disse var ulike mage- og tarminfeksjo-ner. Seksjonen driver et ni-tid arbeid rettet mot hver enkelt smittbærer for å hindre spredning, blant annet sjekker den hygienan rundt smittebæreren og om familie eller nære venner er blitt smittet.

– Vi ønsker med dette å komme med et lite varsko for å gjøre folk oppmerksomme på disse sykdomme-ne, sier Espinoza.

NOSO-kompromiss

JETIL BRAGLI
LSTADHEIM

SK Sosionomforbund vil forsøke å finne til et kompromiss i n om fellesforbundets barnevernpedagogfor-t og Vernepleierfor-t. I uravstemningen ummenslåing før jul NOSO-medlemmene midten.

et ekstraordinært orsdag vedtok lands-i NOSO å sette ned eidsgruppe som skal e å finne fram til en omislesning før tyremøtet i slutten rs. Også de fem i landsstyret som er mot fel-leforbund støttet dette for-slaget.

Landsstyret slo fast i vedtaket at yrkesforbunde-ne skal bestå med individu-elt medlemskap. Omfanget av yrkesforbundenes myn-dighet i forhold til fellesor-ganisasjonen skal imidler-tid avklares. Nei-folk i for-bundet har ment at det fel-leforbundet som ble fore-slått gjorde yrkesforbunde-ne for lite synlig. Nå blir det opp til arbeidsgruppa å for-søke å finne fram til en ord-ning der det er et omfattende samarbeid mellom for-bundene, samtidig som de bevarer sin identitet.

– Vi er enige om at vi skal ha et forpliktende poli-tisk og organisatorisk sam-arbeid med de to andre for-bundene og at samarbeidet må føre til innsparring. Vi er også enige om at det er viktig å hindre at organis-asjonen splittes på denne sa-ken og at vi derfor må finne fram til et kompromiss, sier nestleder Oddrun Rønvik til Klassekampen.

Utmelding?

Rønvik forteller at striden har ført til trusler om ut-melding. Etter avstemning-en som ga et knapt nei-flertall, har Finnmarkslaget antydte at det kan komme

401139
101138

Terrorgru

Nynazistene i Boot Boys og Hvit Aris

Av FINN SJUE

DE SISTE dagenes avsløringer av det mest aggressive nynazis-tiske miljøet i Norge utfyller bil-det av at det er en regulær nynazistisk terrorgruppe under oppbygging i Norge. Opplysningene fra infiltratøren Tor Inge Jakobsen utfyller viktige trekk ved det bildet som allerede har tegnet seg av skinhead-gruppa Boot Boys og Hvit Arisk Motstand:

■ Våpen- og sprengstoff-trening.

■ Systematisk registrering av person-dete på politiske motstandere og and-re «hat-personer».

■ Planlagte aksjoner mot utvalgte «hat-personer» og objekter.

■ Bra med penger.

■ Et lite Boot Boys-miljø med omlag 15 personer, et betydelig mindre kamppgruppe på sju personer – Hvit Arisk Motstand – som tilsammen le-des av en liten «indre krets» – med nynazisten Petter Kristian Kyvik i en formelt fri posisjon, men reelt i over-ordnet kommandoposisjon.

■ Medlemmene i den «ariske» kampp-gruppa er samtidig medlemmer i det svenske, langt sterkere Vitt Arisk Motstand (VAM), som de norske med-lemmene tar ordre fra.



Fra Arisk Front

Det startet med Klassekampens av-sløring i juni 1990 av «Arisk Front» – en planlagt terrorgruppe som enda ikke var ferdig formet den gang. Den fikk en forsinket start på grunn av at den ble avslørt. Det fortsatte med dels sterkt forsinkede avsløringer tidlig i fjor høst – like etter slaget i Brumund-dal i august. Da ble det klart hvem som allerede fra Fevik-slaget i april 1990 bisto Arne Myrdal som hird, bl.a. Petter Kristian Kyvik og Jan Holthe.

Det fortsatte i november da forsker i politisk vold – Tore Bjørge – la fram viktige opplysninger om de tette for-bindeleene mellom de norske nynazis-tene og de svenske lærermestrene i VAM. Det skjedde like i forkant av det store møtet på Youngstorget i Oslo, da tusener vendte Arne Myrdal ryggen.

Avsløringene har foreløpig toppet seg de siste dagene – takket være den unge Tor Inge Jakobsen som infil-trerte Hvit Arisk Motstand i nesten tre måneder. Onsdag rykket han ut i Klassekampen, fortalte hvem han i virkeligheten var, og avslørte planen om at Kyvik, Jan Holthe og fire andre skulle mishandle Gjevik-mannen Bjarte Møller Bjørge grovt. I går la han fram opplysninger både i Klasse-kampen og VG om planlagte aksjoner mot Jo Benkows hytte i Al i Halling-dal, mot Blitz-huset i Oslo og mot Sky Bar i Oslo.

Våpen og dynamitt

At nynazistene har operert i det de kaller «fase 2» en stund, viser bl.a. dis-se opplysninger:

– Petter Kristian Kyvik regnes som dynamitt- og sprengstoffeksperten. Jeg fikk beskjed om at det skulle gjen-nomsøres et våpen- og sprengstoff-kurs, en samling, om kort tid, fortalte Tor Inge Jakobsen til Klassekampen før han reiste til utlandet for å ligge i deknning.

Han fortalte også om dynamitt, handvåpen og annet utstyr plassert hos enkelte personer i miljøet. Han be-kreftet også opplysninger om at også nynazister kjøper handvåpen på det svarte våpenmarkedet i Oslo.

Systematisk arbeid for å utvikle teknisk kompetanse i fjernstyrt sprengning har pågått i lang tid. Minst to personer i det tette miljøet har slik kompetanse nå.

Jakobsen bekreftet også den gamle opplysningen om at redaktøren av Norsk Blad, Michael Knutsen, har drevet boksetrening med de sentrale nynazistene. Knutsen opererer som en «edderkopp» i ytre høyremiljøet, og bruker bladet som et paraply-organ for å samle og «balansere» de ulike «nasjonale» kreftene.

Setter opp lister

Også Jakobsen bekrefter at nynazis-tene driver systematisk registrering av motstandere og «fiender», av viktige representanter for «ZOG» – det så-kalte sionistiske okkupasjonsregimet.

– Jeg merket meg at Jan Holthe hadde betydelig oversikt, førte lister over navn, samlet systematisk opplysninger også fra åpne kilder, på biblio-teket og andre steder. Han sendte så disse opplysningene til Kyvik. Kyvik var tydelig den sentrale personen også i dette arbeidet, forteller Jakobsen.

Dagbladet har tidligere hatt et stort oppslag om nynazistenes «døds-liste». Foreløpig er det ikke doku-mentert at det er snakk om konkrete likvidasjonslister, sjøl om dette ikke kan utelukkes. Det er foreløpig snakk om lister over rangerte «ofre» – det være seg politikere, innvandrere, jour-nalister, forskere og andre som etter hvert skal «tas». Det dreier seg om personer som skal bli ofre for en eller annen form for fysisk trakassering.

Kyvik har kommandoen

Når det gjelder antall og kommando-forhold, utfyller Jakobsens opplysninger det bildet som har tegnet seg gjennom noen måneder:

Boot Boys teller omlag 15 personer. Av disse er i alle fall sju organisert i den mer eksklusive kamppgruppa Hvit Arisk Motstand. Blant de femten finnes Ole Krogstad fra Hokksund, Jan

NAZI-AVSLØRINGENE

Klassekampen

Upe under oppbygging

stand er få men farlig



lthe fra Gjøvik, Thomas Myrmoen Hamar, Stig Haga og Tore Huse Brumunddal, og Tom Morsund, Eriksen og Petter Kristian Kyvik Oslo. Det finnes også nærmere angitte medlemmer i bl.a. Lille-Øm og Drammen, der ei ny «hvit sk» gr er dannet, som «vil være st» nå skal skje.

Jan Holthe er leder for Hvit Arisk Motstand. Men det mest interessante at den tidligere hardt straffedømte ter Kristian Kyvik formelt sett e har noen posisjoner verken i Boot ys eller i Hvit Arisk Motstand. Li-vel er mannen som gir ordre, n fore er den reelle sjefen i alle i dette miljøet. Kyvik er alltid i «ar-», har reiser rundt, har ikke leng- noe kjent fast bopel sjøl om Vestli i oruddalen i Oslo fortsatt gir et visst depunkt i tilværelsen hans. Jakobsen understreker at Kyvik enbart er «sjefen» – i alle fall i dette ljet.

– Holthe opptrådte alltid med re-kt i forholdet til Kyvik, han tok ty-



Tor Inge Jakobsen har som infiltrator spilt høyt og sik- ret viktig Informa- sjon. (Foto: Hå- vard Hoven)

sen, snekker og karateekspert fra Oslo, som er utpekt til reell «kron- prins» i dette miljøet. Dersom Kyvik skulle falle fra, er det Eriksen som skal ta over kommandoen.

Bra med penger Om penger sier Jakobsen: – Det virker som om de har bra med penger. Et eksempel; Holthe hadde mer enn 10.000 kroner med seg da vi var i Sverige for å markere Karl XII- dagen før jul. Det kan virke som om de

delig nok ordre fra han. Derimot hol- der både Kyvik og Holthe den tredje godt kjente skik- kelsen – Ole Kro- stad – på en arm- lengdes avstand. De synes blant an- net at han drikker for mye, forteller Jakobsen.

Det er ellers den til nå ganske ukjente Pål Erik- sen, snekker og karateekspert fra Oslo, som er utpekt til reell «kron- prins» i dette miljøet. Dersom Kyvik skulle falle fra, er det Eriksen som skal ta over kommandoen.

Bra med penger Om penger sier Jakobsen: – Det virker som om de har bra med penger. Et eksempel; Holthe hadde mer enn 10.000 kroner med seg da vi var i Sverige for å markere Karl XII- dagen før jul. Det kan virke som om de

Petter Kristian Kyvik (i midten) er for- melt sett utenfor Boot Boys og Hvit Arisk Motstand, men spiller rollen som den reelle leder. Jan Holthe (til høyre) leder de «ariske», men er ennå ikke «kronprins», mens Ole Krostad (til venstre) holdes på en armlengdes av- stand. (Foto: Ell Skorpen)

får en del penger fra blant annet gam- mel-nazistisk hold, sier Jakobsen.

– Vi som var medlemmer av Hvit Arisk Motstand ble for øvrig invitert til jubelbordet til INO – Institutt for Okkupasjonshistorie – i Oslo. Men vi kunne naturlig nok ikke møte fordi vi satt fengslet i Stockholm, forteller Ja- kobsen.

INO er først og fremst et senter for gammel-nazister og likesinnete som arbeider for å få sin «ære» gjenreist, for «sosial rehabilitering».

Bildet av et ganske lite, men sterkt fanatisk miljø som mangler normale hemninger og som har brant de fleste bruene bak seg, tegnes nå klarere og klarere.



– Dårlig PR for nynazistene

Av FINN SJUE

DET ER ingen tvil om at en nynazistisk terrorgruppe har vært under ut- vikling i lengre tid i Norge. I den siste tida har den skutt fart. Etter at både Boot Boys og Hvit Arisk Motstand nå er blitt så grundig avdek- ket, har disse mil- jøene der terror- gruppa bygges opp, fått bevegel- sensfriheten kraf- tig redusert. Jeg regner med at gruppa vil opple- ve et betydelig til- bakeslag. Fortsatt representerer den en viss fare som ikke må undervurde- res. Men den PR som nynazistene nå har blitt til del, har åpenbart vært svært dårlig PR for dem.



Nynazistene opplever et bety- delig tilbakeslag nå, sier forsker Tore Bjørge. (Foto: Ola Sæt- her)

Det sier forsker i politisk vold, Tore Bjørge, ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt til Klassekampen.

I lang tid har han fulgt denne ut- viklinga nøye, og var tidlig ute i fjor høst med å peke på hva som var i em- ning. Han la også fram en rekke viktige opplysninger om det nære samban- det mellom svenske VAM og de norske «læreguttene».

Redusert

– Ved hjelp av infiltrasjon har Tor Inge Jakobsen klart å skaffe fram en rekke opplysninger som dels er nye, og som i stor grad utfyller det bildet

som allerede var mulig å danne seg av miljøet. Opplysningene stemmer godt med min egen informasjon, sier Bjørge – som ser på Jakobsen som en tro- verdig kilde.

– Nå er nynazistene klar over at bilder, navn og andre opplysninger er kjent både for politi, journalister og forskere. Mange av de spesielle forbin- delsene mellom de ulike gruppene er kjent, og forbindelsene til Sverige er også kjent. En del av de aksjonene som de la planer om er avdekket. Dette betyr i praksis at lederne og medlemmenes mulighet for handling og bevegelse blir kraftig redusert, under- streker Bjørge.

Dårlig PR

Han peker også på at den gjengse på- standen om at all PR for nynazistene er god PR, er ensidig og ukorrekt.

– Det er riktig at de har fått slippe til i enkelte media med det som nær- mest må kalles «kos-intervjuer», og fått sine meninger ukritisk formidlet. Dette er god PR for dem. Men det er en svært viktig forskjell på ukritisk PR og reelle avsløringer, sier Bjørge.

– Nå er de kledd nakne, etter å ha latt seg lure av en ung infiltrator. Dette er rett og slett ubehagelig og dårlig PR for dem. Jeg tror også at denne for- men for eksponering svekker lystet til å oppsøke miljøet hos mange av de som ellers kanskje ville følt en viss spenning i å oppsøke det.

– I det hele tatt tror jeg det som nå er skjedd, kan bety et betydelig tilba- keslag for nynazistene i Norge, sier Tore Bjørge.

Utvalg vurderer lovgivning mot organisert rasisme

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM OG
FINN SJUE

UTVALGET SOM skal vurde- lovgivning mot internasio- nal terrorisme må i stadig stør- grad ta for seg også den or- niserte rasismen og nynazis- men.

Det såkalte Sikkerhetsut- get har fått noe å tenke på der denne ukas avsløringer nynazistiske planer om aksjoner, blant annet mot

Jo Benkows hytte og Blitz-hu- set. Da utvalget ble satt ned av Justisdepartementet i oktober 1990 ble det sagt at utvalget skulle vurdere ny lovgivning for å kunne slå til mot interna- sjonal terrorisme.

Grunn for ettertanke

– Denne ukas avisoppslag gir grunnlag for ettertanke, sier lederen for utvalget, ekspedi- sjonssjef Morten Ruud i Justis- departementet.

Innstillinga fra utvalget

skal være ferdig før utgangen av året.

Ruud forteller at utvalget brukte fjoråret på å danne seg et bilde av situasjonen og hvor stor faren for terrorangrep er.

– Det som har kommet fram denne uka og hendelsene i Sve- rige før jul gjør det nok nødven- dig å revidere dette bildet, sier han.

Sikkerhetsutvalget skal nå for alvor gå løs på spørsmålet om det bør lages en egen lov- givning om terrorisme. Ruud

vil ikke si noe om hvorvidt ut- valget vil gå inn for en egen lovgivning.

– En egen lovgivning kan føre til en uønsket fokusering på disse sakene, sier Ruud.

Men et av problemene utval- get skal se på, er at det med da- gens lovgivning er vanskelig å gripe inn og dømme noen for fyrstikken stikkes borti lunta.

Telefonavlytting

– Vi ser på muligheten for å kunne ramme alike handlinger

tidligere i planleggingsfasen ved å gi spesielle fullmakter i etterforskningsarbeidet og ut- vide det straffbare i forberedelse. Det kan hende at det er lettere å få aksept for spesielle fullmakter som telefon- og rom- avlytting og spesielle fengs- lingsforhold dersom terrorisme er skilt ut i egen lovgivning.

– Problemet er at utvidede fullmakter kan misbrukes. Vi kan lett komme inn på områ- der som kan påstås å være men- ingsytringer. Og selv om det

blir en egen lovgivning, har vi fortsatt problemet med å defi- nere hva som er terrorisme. Det er lett å stemple det man- ikke liker som terrorisme, sier Ruud.

Sikkerhetsutvalget skal også se på andre lands lovgiv- ning på området. Et svensk of- fentlig utvalg la i september 1991 fram forslag om ny lovgiv- ning for blant annet å forby or- ganisert rasisme. Morten Ruud sier at utvalget kommer til å studere det svenske forslaget.